

משרד החוץ

מוזכר

מס' 1501/6
מס' 1501/6
מס' 1501/6

אל:	מס' 1501/6
מאת:	מאת ג. רפאל

הנדון: מברק אבן מס' 250, מ-3.6.56
בענין הצעת טרקסל על תכנית הירדן

הנני מרשה לעצמי להעלות בכתב את פירושי ונימוקי נגד הצעת טרקסל, לשיקולך, לפני עריכה סופית של תשובתך לאבן.

1. לפי טרקסל נתקלת מחמ"ד בסירובה של סוריה להסכים להקמת הסכר באיזור המפורז בעדסיה, שצריך לשמש תכנית סים ערבית, עקב חששה של סוריה שטא "התחלת העבודה הירדנית במפורז בעדסיה תביא להחלטה או"ם חיובית בענין בנות יעקב" (סעיף ב במברק אבן 320).

כדי להתגבר על ההתנגדות הסורית מציע טרקסל לשכנע את סוריה כי לישראל תכנית אלטרנטיבית-מעטית שאיננה קטורה באיזור המפורז של בנות יעקב והסוללת מסוריה אפשרות של התערבות.

טרקסל סבור שבדרך זו אפשר לטכנע את סוריה להסכים להתחלת העבודה בעדסיה ואז (אני מדגיש אז) חייב האו"ם להתיר גם את העבודה שלנו באיזור המפורז של בנות יעקב מבלי שתהיה זכות ערעור לערבים.

לשם כך מבקש טרקסל שנציידו בפרטים על התכנית האלטרנטיבית שלנו.

2. כמה הדברים אמורים:

א. מצד אחד רוצה אה"ב לשדל את הסורים להסכים להתחלת העבודות (ואני מדגיש התחלת העבודות) בעדסיה, ולהתגבר על חשש הסורים שהסכמתם לא תגרום לעבודתנו במפורז, מצד שני אוטו"ם לנו עכאטר הצליחו להשיג הסכמתם של הסורים לתחילו בעבודות תינתן גם אפשרות לישראל לעבוד במפורז של בנות יעקב, "כי אז חייב האו"ם להתיר גם את בנות יעקב בלי שתהיה זכות ערעור לערבים".

אם כן מצד אחד שידול הערבים להתחיל בעדסיה, תוך הבטחה או הפצרה שישראל לא תעבוד בבנות יעקב, מצד שני עידוד לישראל כן לעבוד בבנות יעקב סאחר שהסורים התחילו בעדסיה.

תאריך	תאריך	תאריך	תאריך

משרד החוץ

מזכר

אל:

אל:

מאת:

מאת:

- 2 -

אם תחבולה זו אינה רמאות - אינני יודע רמאות מהי. אולם אינני מזהיר נגד תכסיס זה רק מבחינה מוסרית, שאין לבטלה כלל ועיקר, כי מי שמוכן לרמות את הסורים מוכן לרמות גם אותנו, ולא גם מתוך שיקול מדיני.

אם יתברר לסורים שהתחלת העבודות בעדסיה תגרוור אחריה התחלת עבודתנו בבנות יעקב, והפרטה תבוא לבירור בסועביס, צריך להביא בחשבון שהסורים יסכימו להפסקת העבודות בעדסיה על כנת שאנו נפסיק עבודתנו בבנות יעקב, כי המטרה המדינית העיקרית של סוריה אינה בפתוח מקורות מי הירדן הוירטואל, אלא בסניעת ניצול מי הירדן למטרות פיתוח של ישראל עמדה סוריה בשאלה זו היא - תמות נפסי עם פלישתים, וקל לסוריה לנקוט בעמדה כזו מאחר שניצול הירדן והירטואל אינו מהווה כורך היוני בשבילה.

ב. יתר על כן מעוררת הצעת טרקסל שאלה מענינת, ובמסמעותה יותר חשובה מאשר התחבולה עליה דובר לעיל. אם יש לישראל תכנית אלטרנטיבית לשם מה היא צריכה לקנות לעצמה את זכותה לעבוד בבנות יעקב על ידי עידוד הסורים להסכים להתחלת העבודות בעדסיה לכאורה, ישראל יכולה לבצע את התכנית החדשה ולא תהיה זקוקה לאיזור המפורז בבנות יעקב וזה יבטל לחלוטין את כח ההטרדה וההתערבות של הסורים.

אני מפרש את דאגתו של טרקסל לכרוך את התכניות שלנו, גם את האלטרנטיבית וגם את הישנה, בכוננות סוריה להסכים לעבודות בעדסיה, בכגסה אמריקנית להתנות את ביצוע התכניות שלנו בניצוץ התכניות הערביות. כל עוד הערבים אינם מוכנים לגשת לביצוע תכנית סיס תנסה אה"ב לעלות מאחורו תמיכה כספית, מדינית ומשפטית בניצוץ תכניתנו גם אם אין להם כל קשר לאיזור המפורז, כי ארצות הברית אינה מעונינת בניצוץ תכנית סיס מצד ישראל בלבד.

לכן כדאי להגיע עם אה"ב בנקודה זו לבהירות עלינו להגיד להם שאין אנו יכולים לתלות את תכניות הסיס שלנו בכוננות הערבים לבצע את תכניותיהם, כי הערבים יכולים לדחות את ביצוען היות ואין הזמן דוחק להם - ובפרט לסורים. התכניות הערביות יכולות להיתקל במכשולים כה רבים שאין להם כל קשר עם ישראל אלא שהם נובעים מהסבב

תאריך

.. / .

חתימה

תאריך

חתימה

ד. מ. 987/8.51/20.000/3466

משרד החוץ

מוזכר

אל:	
מאת:	

- 3 -

המדיני, החברתי והכלכלי הבין-ערבי, טיסראל אינה יכולה לקסור בו את גורל פיתוח ארצה.

ג. ולבסוף אני חוזר על המילה "אז" בסעיף ג' במכתרן של אבן. משתמע מהמונח הזה שקודם תתחיל העבודה בעדסיה ואחרי כן, בלשון המכתרן "אז חייב האו"ם להתיר גם בנות יעקב כלי סתהיה זכות ערער לערבים", דהיינו קודם יתחילו לבנות בעדסיה ועודה זו תהווה הניסוק להסרת התנגדות האו"ם לבעקבותיה נוכל גם אנו להתחיל בעבודה.

3. סכל האמור לעיל אינני רואה בהצעת טרקסל כל כפי להסכם. יחרונה הוא שהיא עלולה לפתוח עינינו לגבי מחשבות נסתרות של אה"ב.

מסום כך אני מציע לא לקסור ויתור על זכותנו לעבוד בבנות יעקב בהתחלת או אי התחלת העבודות בעדסיה. כמובן שאני מסכים לנוסחה שלך שצריך להגיד לאמריקנים שלא יעלה על הדעת שיתחילו לעבוד בעדסיה מבלי שנתחיל לעבוד בבנות יעקב, אך זה עונה רק על חלק של הבעיה.

כמו כן עלינו לפעול בעוד טועד נגד המגסה האמריקנית המסוערת להתנות תמיכתם בכל תכנית ישראלית לניצול מי הירדן בביצוע תכנית סיס ערבית מקבילה. הכנה זו דרושה לקראת אפשרות סתמבר שהתכנית האלטרנטיבית בת ביצוע.

4. כאשר תוכח אפשרות זו יש להזרז ולדון על התועלת המדינית והכספית שאפשר להפיק מהודעתנו לאה"ב. סניסוש את העבודות באיזור הספורז של בנות יעקב.

10.6.56

תאריך	תאריך	תאריך	תאריך
-------	-------	-------	-------

ד. ת. 987/8.51/20.000/3466